

Geography
Paper II
भूगोल
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes]

[Maximum Marks : 100

Note : This Paper contains Fifty (50) multiple choice questions, each question carries Two (2) marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण पन्नास (50) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. Endogenetic forces cause relief to .....
  - (A) Increase
  - (B) Decrease
  - (C) Get distributed
  - (D) Get concealed
2. Continental drift theory was not accepted because .....
  - (A) The evidences cited were inadequate
  - (B) Explanation about force was not acceptable
  - (C) Jig-saw fit has gaps
  - (D) The evidences cited were not convincing

1. आंतर्जनिक बलांमुळे उंचसखलपणा .....
  - (A) वाढतो
  - (B) कमी होतो
  - (C) वितरित होतो
  - (D) झाकता जातो
2. खंडवहन सिद्धान्तास मान्यता मिळाली नाही कारण :
  - (A) दिलेले पुरावे अपुरे होते
  - (B) बलाचे विश्लेषण मान्य होण्यासारखे नव्हते
  - (C) भूखंडांच्या चपखल जोडात फटी आहेत
  - (D) दिलेले पुरावे खात्रीलायक नव्हते

3. Which of the following is *not* true about the esker ?

- (A) It is a depositional landform
- (B) It is a landform of glacial action
- (C) It is a long extending elevated form
- (D) It is an egg shaped hill

4. Which of the following forms of transformation is *not* possible by wind ?

- (A) Suspension
- (B) Saltation
- (C) Solution
- (D) Drag

3. पुढीलपैकी कोणते विधान हिमोढ कटकाबाबत खरे नाही ?

- (A) हे निक्षेपणाचे भूरूप आहे
- (B) हे हिमनदीच्या कार्याचे भूरूप आहे
- (C) हे लांबच लांब पसरतेते उन्नयित भूरूप आहे
- (D) ही अंड्याच्या आकाराची टेकडी आहे

4. पुढीलपैकी कोणता वहन प्रकार वाऱ्यामुळे संभवत नाही ?

- (A) निलंबन
- (B) उत्परिवर्तन
- (C) विलयन
- (D) प्रतिकर्षण

5. Which of the following landforms is predominantly produced by weathering ?
- (A) Abrasion platform
(B) Honeycomb and Taffoni
(C) Stack
(D) Geos
6. The gusty dry and warm winds of Rockies are :
- (A) Foehn
(B) Loo
(C) Mistral
(D) Chinook
7. The greenhouse gas released by livestock is :
- (A) Carbon dioxide
(B) Methane
(C) Ozone
(D) Nitrogen oxide
5. पुढीलपैकी कोणते भूरूप प्रामुख्याने विदारण प्रक्रियेने बनले आहे ?
- (A) अपघर्षण मंच
(B) हनीकोम्ब व टॅफोनी
(C) स्तंभ
(D) आंतमार्ग
6. रॉकीज मधील अतीशुष्क व उष्ण वारा म्हणजे :
- (A) फोहेन
(B) लू
(C) मिस्ट्रल
(D) चिनूक
7. पशुधनाने उत्सर्जित केलेला हरितगृहवायू :
- (A) कार्बनडाय ऑक्साईड
(B) मिथेन
(C) ओझोन
(D) नायट्रोजन ऑक्साईड

8. The average net radiation balance of atmosphere is ..... kilo langleys.
- (A) zero
(B) +79
(C) -79
(D) 66
9. The cyclone formed over Arabian Sea during June 2010 was named :
- (A) Laila
(B) Aila
(C) Pheta
(D) Nargis
10. Concept of potential evapo-transpiration was proposed first in :
- (A) 1925
(B) 1931
(C) 1948
(D) 1955
8. वातावरणाचे सरासरी नत्त प्रारण संतुलन ..... किलो लॅंगलेस आहे.
- (A) शून्य
(B) +79
(C) -79
(D) 66
9. जून 2010 मध्ये अरबी समुद्रावर निर्माण झालेले चक्रीवादळाचे नाव :
- (A) लैला
(B) अैला
(C) फेट
(D) नर्गीस
10. सुप्त वाष्पीभवन बाष्पोत्सर्जनची संकल्पना प्रथमच मांडण्यात आलेले वर्षे .....
- (A) 1925
(B) 1931
(C) 1948
(D) 1955

11. Plants of monsoon region are called :
- (A) Hydrophytes
(B) Hygrophytes
(C) Tropophytes
(D) Xerophytes
12. Blue mud results from disintegration of rocks containing :
- (A) Iron oxide and ochreous matter
(B) Silicates of potassium and glauconite
(C) Skeletons and shells
(D) Sulphide and organic matter
13. The water body with highest salinity is :
- (A) Lake Van
(B) Dead Sea
(C) Lake Sambhar
(D) Great Salt Lake
11. मोसमी प्रदेशातील वनस्पतींना ..... म्हणतात.
- (A) हायड्रोफाईट्स
(B) हायग्रोफाईट्स
(C) ट्रॉपोफाईट्स
(D) झेरोफाईट्स
12. निळा चिखळ ..... द्रव्य असणाऱ्या खडकातील विदारणाने तयार होतो.
- (A) आर्यन ऑक्साईड व ओकेरीयस पदार्थ
(B) पोटॅशियम सिलीकेट्स व ग्लॉकोनाईट
(C) सांगाडे व शिंपले
(D) सल्फाईड व सेंद्रीय पदार्थ
13. सर्वातजास्त क्षारता असणारा जलाशय म्हणजे :
- (A) व्हॅन सरोवर
(B) मृत समुद्र
(C) सांभार सरोवर
(D) ग्रेट साल्ट सरोवर

14. Which one of the following is the most important element of ecosystem ?
- (A) Ecological succession
(B) Energy flow
(C) Food chain
(D) Food web
15. The warm current that flows along the Peruvian Coast is called :
- (A) Peru
(B) El Nino
(C) La Nina
(D) Gulf Stream
16. Who is considered as the founder of human geography ?
- (A) Humboldt
(B) Blache
(C) Ratzel
(D) Taylor
14. खालीलपैकी परिसंस्थेचा कोणता घटक सर्वाधिक महत्त्वाचा आहे ?
- (A) परिस्थितीकीय अनुक्रमित विकास
(B) उर्जा संक्रमण
(C) अन्न साखळी
(D) अन्न जाळी
15. पेरुच्या किनाऱ्यालगत वाहणाऱ्या उष्ण प्रवाहास ..... म्हणतात.
- (A) पेरु
(B) एल-निनो
(C) ला-निना
(D) गल्फ स्ट्रीम
16. मानवी भूगोलाचा संस्थापक कोणता मानले जाते ?
- (A) हम्बोल्ट
(B) ब्लाश
(C) रॅट्झेल
(D) टेलर

17. The term possibilism is coined by :

- (A) Taylor
- (B) Blache
- (C) Hartshorne
- (D) Febvre

18. Griffith Taylor promoted :

- (A) Voluntarism
- (B) Stop and go determinism
- (C) Possibilism
- (D) Determinism

19. Miss Semple was a disciple of :

- (A) Ratzel
- (B) Ritter
- (C) Humboldt
- (D) Blache

17. शक्यातावाद ही संज्ञा ..... ने वापरली आहे.

- (A) टेलर
- (B) ब्लाश
- (C) हार्टशोर्न
- (D) फेब्वर

18. ग्रीफिथ टेलरने ..... ला प्रोत्साहन दिले.

- (A) स्वयंसेवितावाद
- (B) 'थांबा' आणि 'जा' नियतीवाद
- (C) शक्यतावाद
- (D) नियतीवाद

19. कु. सेम्पल कोणाची अनुयायी होती ?

- (A) रॅट्झेल
- (B) रिटर
- (C) हम्बोल्ट
- (D) ब्लाश

20. "Anthropogeographie" is authored by :
- (A) Yi-Fu-Tuan
(B) Ratzel
(C) Spencer
(D) Blache
21. .... model appears similar to that of Von Thunen.
- (A) Multiple nucleie
(B) Sector
(C) Concentric
(D) Distance decay
22. Settlement developing in dry elevated location surrounded by marshy area is called :
- (A) Wet point settlement
(B) Dry point settlement
(C) Oasis settlement
(D) Hill top settlement
20. "अंश्रुपोजिऑग्राफीया" कोणी लिहिले ?
- (A) यी-फू-तुआन
(B) रॅट्ज़ेल
(C) स्पेन्सर
(D) ब्लाश
21. .... प्रतिमान हे व्हॉन थ्यूनेन च्या प्रतिमाना प्रमाणेच असल्याचे दिसून येते.
- (A) बहुकेंद्रीय
(B) विभागीय
(C) समकेंद्रीय
(D) अंतर-हास
22. उंचीवरच्या, कोरड्या व दलदलींनी वेढलेल्या ठिकाणी वाढणाऱ्या वस्तीस ..... म्हणतात.
- (A) आर्द्र स्थान वस्ती
(B) शुष्क स्थान वस्ती
(C) मरुवन वस्ती
(D) डोंगर माथा वस्ती

23. Who introduced the concept of Rank-size rule ?

- (A) R.E. Dickinson
- (B) G.K. Zipf
- (C) A.E. Smailes
- (D) W. Christaller

24. Natural increase in population refers to :

- (A) Number of births minus number of deaths
- (B) Number of births minus number of deaths minus number of outmigrants
- (C) Number of inmigrants minus number of outmigrants
- (D) Number of births plus number of inmigrants minus number of outmigrants

23. रँक-साइज़ रूल कोणी सुचविला ?

- (A) आर.ई. डिकिन्सन
- (B) जी.के. झिप्फ
- (C) ए.ई. स्मेल्स
- (D) डब्ल्यू. क्रिस्टलर

24. लोकसंख्येतील नैसर्गिक वृद्धी म्हणजे :

- (A) जन्मसंख्या वजा मृत्युसंख्या
- (B) जन्मसंख्या वजा मृत्युसंख्या वजा बहिः स्थलांतर संख्या
- (C) अंतः स्थलांतर संख्या वजा बहिः स्थलांतर संख्या
- (D) जन्मसंख्या अधिक अंतस्थलांतर संख्या वजा बहिस्थलांतर संख्या

25. Migration of sheperds in hilly area is termed as .....
- (A) Commuting
(B) Seasonal migration
(C) Stepwise migration
(D) Transhumance
26. .... occupation is "Red Collar" job.
- (A) Hotellier
(B) Beautician
(C) Research scientist
(D) Fisherman
27. Resources are :
- (A) Natural endowments
(B) Valuable endowments
(C) Natural potentialities
(D) Exploited potentialities
25. डोंगराळ प्रदेशातील मेंढपाळांच्या स्थलांतरास ..... म्हणतात.
- (A) दैनंदिन प्रकार
(B) हंगामी स्थलांतर
(C) पायरी पायरीचे स्थलांतर
(D) ट्रान्सह्युमन्स
26. हा 'रेड कॉलर' व्यवसाय आहे :
- (A) उपहारगृह मालक
(B) प्रसाधनकर्ता
(C) संशोधक वैज्ञानिक
(D) कोळी
27. संसाधने ..... आहेत.
- (A) निसर्गदत्त देणगी
(B) मौल्यवान देणगी
(C) निसर्गदत्त सुप्त संसाधने
(D) शोषित संसाधने

28. Agglomeration economies are :

- (A) Internal to firm
- (B) Internal to industry
- (C) External to industry
- (D) Internal to region

29. The term 'Range of goods' refers to :

- (A) Range of goods sold
- (B) Spatial range of goods sold
- (C) Maximum distance over which a consumer moves to purchase goods
- (D) Range of customer drawn

28. .... या सर्पिंडक अर्थव्यवस्था आहेत.

- (A) व्यापारी पेढीला अंतर्गत
- (B) उद्योगाला अंतर्गत
- (C) उद्योगाला बहिर्गत
- (D) प्रदेशाला अंतर्गत

29. माल कक्षा या संज्ञेचा संदर्भ ..... शी आहे.

- (A) विक्री झालेल्या मालाची कक्षा
- (B) विक्री झालेल्या मालाची अभिक्षेत्रीय कक्षा
- (C) माल खरेदी करण्यासाठी ग्राहक जे जास्तीत जास्त अंतर चालतो
- (D) एकूण ग्राहक संख्येची कक्षा

30. Japan imports wood because she :

- (A) Does not possess forests
- (B) Wants to save its forests
- (C) Has poor quality forests
- (D) Has no accessible forests

31. Mackinder termed Eurasia as "World Island" because :

- (A) It was surrounded by oceans
- (B) It had the largest number of nations
- (C) It was at the centre of the world
- (D) It accounted for about 40% of land and 80% of world population

30. जपान लकडाची आयात करतो कारण :

- (A) त्यांच्याकडे जंगले नाहीत
- (B) ते जंगलाचे रक्षण करू इच्छितात
- (C) त्यांची जंगले कमी दर्जाची आहेत
- (D) त्यांच्याकडे सुगम जंगले नाहीत

31. मॅकिंडरने यूरेशियाला मर्मभूमी असे नाव दिले

कारण :

- (A) ते समुद्राने वेढलेले होते
- (B) तेथे सर्वात अधिक देश होते
- (C) ते जगातले मध्य स्थान होते
- (D) ते जगाचा 40% भूभाग आणि 80% लोकसंख्या होती

32. The worst form of Apartheid in the 20th century was in :
- (A) Congo
(B) Kenya
(C) Ethiopia
(D) South Africa
33. Central Asia is a part of :
- (A) Islamic culture realm
(B) East Asian culture realm
(C) Meso-African culture realm
(D) European culture realm
34. Which is the smallest minority religious group in Maharashtra ?
- (A) Buddhists
(B) Christians
(C) Jains
(D) Sikhs
32. विसाव्या शतकातल्या सर्वात वाईट प्रकारची वंशभेदाची प्रणाली कोठे होती ?
- (A) काँगो
(B) केनिया
(C) इथियोपिया
(D) दक्षिण आफ्रिका
33. मध्य आशियाच्या समावेश कोणत्या सांस्कृतिक प्रदेशात केला जातो ?
- (A) इस्लामिक सांस्कृतिक प्रदेश
(B) पूर्व आशिया सांस्कृतिक प्रदेश
(C) मध्य आफ्रिकीय सांस्कृतिक प्रदेश
(D) यूरोपीय सांस्कृतिक प्रदेश
34. महाराष्ट्रात सर्वात लहान धार्मिक अल्पसंख्यांक गट कोणता ?
- (A) बौद्ध
(B) ख्रिस्ती
(C) जैन
(D) शीख

35. Garo and Khasi tribes are found
in :

- (A) Assam
- (B) Arunachal Pradesh
- (C) Manipur
- (D) Meghalaya

36. "Functional" region is best
described as an area with :

- (A) Functional uniformity
- (B) Functional superiority
- (C) Functional nodality
- (D) Common interest

35. 'गारो' आणि 'खासी' आदिवासी जमाती कोठे
आढळतात ?

- (A) आसाम
- (B) अरुणाचल प्रदेश
- (C) मणिपूर
- (D) मेघालय

36. 'कार्यात्मक प्रदेशाचे' सर्वोत्तम वर्णन
म्हणजे ..... दाखविणारे
क्षेत्र.

- (A) कार्यात्मक एकजिनसीपणा
- (B) कार्यात्मक श्रेष्ठता
- (C) कार्यात्मक केंद्रीयता
- (D) सार्वजनिक स्वास्थ्य

37. .... is the most refined technique for agglomerative regionalisation.

- (A) Ranking
- (B) Median and quartile
- (C) Mean and standard deviation
- (D) 'Z' score

38. India had annual plans in .....

- (A) Late 1960s
- (B) Early 1970s
- (C) Late 1970s
- (D) Mid 1980s

37. .... हे संपिंडीकृत प्रादेशिकीकरणाकरीता सर्वात सफाईदार तंत्र आहे.

- (A) क्रमवारी
- (B) मध्यगा व चतुर्थक
- (C) सरासरी व प्रमाणित विचलन
- (D) 'Z' मूल्य

38. भारतात वार्षिक योजना ..... अस्तित्वात होत्या.

- (A) 1960 च्या उत्तरार्धात
- (B) 1970 च्या पूर्वार्धात
- (C) 1970 च्या उत्तरार्धात
- (D) 1980 च्या मध्यात

39. Green Revolution aimed at :
- (A) Enhancing farm production
  - (B) Increasing farm yield
  - (C) Reducing social disparities
  - (D) Reducing regional disparities

40. Chhattisgarh is a :

- (A) Dynamic region
- (B) Potential region
- (C) Problem region
- (D) Depressed region

41. The highest peak in India is :

- (A) Mt. Everest
- (B) Godwin Austin
- (C) Kanchenjunga
- (D) Nandadevi

39. हरीत क्रांतीचा ..... उद्देश होता.

- (A) शेतीचे उत्पादन वाढविणे
- (B) शेती उतारा वाढविणे
- (C) सामाजिक विषमता कमी करणे
- (D) प्रादेशिक विषमता कमी करणे

40. छत्तीसगड ..... आहे.

- (A) गतिमान प्रदेश
- (B) क्षमता प्रदेश
- (C) समस्या प्रदेश
- (D) मंदी प्रदेश

41. भारतातील सर्वात उंच शिखर .....

- (A) माऊंट एव्हरेस्ट
- (B) गॉडविन ऑस्टीन
- (C) कांचनजंगा
- (D) नंदादेवी

42. Identify the pair that does *not* match :

- (A) Regur—Basalt
- (B) Red soil—Granite
- (C) Clayey soil—Schist
- (D) Laterites soil—Sandstone

43. The coast of Tamil Nadu has ..... forests.

- (A) Dry deciduous
- (B) Moist deciduous
- (C) Dry evergreen
- (D) Evergreen

44. Maximum proportion of area under well irrigation is in :

- (A) Gujarat
- (B) Maharashtra
- (C) Punjab
- (D) Rajasthan

42. विसंगत जोडी ओळखा :

- (A) रेगूर—बेसॉल्ट
- (B) तांबडी मृदा—ग्रॅनाईट
- (C) मृत्तिकामय मृदा—शिस्ट
- (D) जांभी मृदा—सँडस्टोन

43. तामिळनाडू किनारपट्टीवर ..... जंगल आढळते.

- (A) शुष्क पानझड
- (B) आर्द्र पानझड
- (C) शुष्क सदाहरीत
- (D) सदाहरीत

44. .... या राज्यात विहीरसिंचनाखालील क्षेत्र सर्वात जास्त आहे.

- (A) गुजराथ
- (B) महाराष्ट्र
- (C) पंजाब
- (D) राजस्थान

45. Maximum production of bauxite in

India comes from :

(A) Gujarat

(B) Jharkhand

(C) Orissa

(D) Maharashtra

46. For isopleth maps the locational

data related to ..... is

necessary.

(A) Points

(B) Lines

(C) Areas

(D) Time

45. .... राज्यामध्ये भारतातील सर्वात

जास्त बॉक्साईट चे उत्पादन होते.

(A) गुजराथ

(B) झारखंड

(C) ओरीसा

(D) महाराष्ट्र

46. समघनी नकाशांसाठी स्थानसंदर्भीय सांख्यिकी

..... शी निगडीत असावी

लागते.

(A) बिंदू

(B) रेषा

(C) क्षेत्र

(D) काल

47. Which of the following IRS satellite data can facilitate developing a true colour composite ?

- (A) IRS 1A/B
- (B) IRS 1C/D
- (C) Resource sat 1
- (D) Cartosat

48. A ratio of mean to the standard deviation is referred as .....

- (A) coefficient of variation
- (B) coefficient of correlation
- (C) coefficient of regression
- (D) coefficient of concentration

47. पुढीलपैकी कोणत्या आय.आर.एस. उपग्रहीय सांख्यिकीमुळे यथार्थ वर्णन प्रतिमा तयार होऊ शकते ?

- (A) IRS 1A/B
- (B) IRS 1C/D
- (C) रिसोर्ससॅट 1
- (D) कार्टोसॅट

48. सरासरी व प्रमाणित विचलनाच्या गुणोत्तरास .....

- (A) चलनशीलता गुणांक
- (B) सहसंबंध गुणांक
- (C) समाश्रयण गुणांक
- (D) केंद्रीकरण गुणांक

49. Which two of the following are *not* parametric tests ?

- (a) Students 't' test
  - (b) Chi-square test
  - (c) Snedecor's 'F' test
  - (d) Kolmogrove-Smirnov test
- (A) (a) and (b)
- (B) (b) and (c)
- (C) (b) and (d)
- (D) (a) and (c)

50. Which of the following sampling techniques is recommended to draw a sample of villages, spread in a number of Talukas, from a district ?

- (A) Systematic sampling
- (B) Cluster sampling
- (C) Stratified sampling
- (D) Random sampling

49. पुढीलपैकी कोणत्या दोन चाचण्या परीमाणात्मक चाचण्या **नाहींत** ?

- (a) स्टूडंट 'टी' टेस्ट
  - (b) काय वर्ग चाचणी
  - (c) स्नेडेकोर ची 'एफ' टेस्ट
  - (d) कोलमोग्रोव्ह-स्मिरनॉव्ह टेस्ट
- (A) (a) आणि (b)
- (B) (b) आणि (c)
- (C) (b) आणि (d)
- (D) (a) आणि (c)

50. एखाद्या जिल्ह्यातील अनेक तालुक्यात पसरिल्या खेड्यांचा नमुना घेण्यासाठी पुढीलपैकी कोणते प्रतिदर्श तंत्र योग्य ठरेल ?

- (A) क्रमबद्ध प्रतिदर्श
- (B) पुंज प्रतिदर्श
- (C) स्तरीत प्रतिदर्श
- (D) यादृच्छिक प्रतिदर्श

ROUGH WORK

ROUGH WORK

Test Booklet No.

प्रश्नपत्रिका क्र.

F

Paper-II
GEOGRAPHY

Seat No.

--	--	--	--	--	--	--	--

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) .....

(Name) .....

2. (Signature) .....

(Name) .....

(In figures as in Admit Card)

Seat No. ....

(In words)

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

FEB - 36213

Time Allowed : 1¼ Hours]

[Maximum Marks : 100

Number of Pages in this Booklet : 24

Number of Questions in this Booklet : 50

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of 50 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper-II will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत 50 बहुपर्याय प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी आवश्यक तपासून पहाव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळ/निळा करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खुण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**